

І. А. Крисоватий,
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

ІНСТРУМЕНТИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ТА ІННОВАЦІЙНОЇ КОМПОНЕНТИ У ВІТЧИЗНЯНІЙ СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ

Виділено основні інструменти податкового регулювання інвестиційно-інноваційної активності економічних суб'єктів. Дана оцінка ефективності преференційного оподаткування та державної амортизаційної політики. Розглянуті новації Податкового кодексу України в напрямі підвищення ефективності податкового стимулювання інноваційного розвитку вітчизняних підприємств.

The basic instruments of tax regulation of investment-innovative activity of economic players are allocated. The estimation of efficiency of the preferential taxation and the state amortization policy is given. Innovations of the Internal Revenue Code of Ukraine in a direction of increase of efficiency of tax stimulation of innovative development of the domestic enterprises are considered.

Ключові слова: податкове регулювання, інноваційний розвиток, інструменти податкового стимулювання, податкові пільги, амортизаційна політика, оподаткування прибутку підприємств.

Key word: tax regulation, innovative development, instruments of tax stimulation, tax privileges, the amortization policy, the taxation of profit of the enterprises.

ВСТУП

Системне посткризове реформування світової економіки загострює конкурентну боротьбу на світовому ринку та вимагає від суб'єктів господарювання нових підходів до організації виробництва. За таких умов ефективними та конкурентоспроможними зможуть бути лише ті підприємства, які будуть впроваджувати інновації, що, в свою чергу, потребує значних обсягів інвестиційних ресурсів.

Для України проблема активізації інвестиційно-інноваційних процесів стоїть особливо гостро, оскільки лише шляхом її вирішення наша держава зможе подолати наслідки фінансово-економічної кризи та інтегруватися у світовий економічний простір.

Зважаючи на обмежені обсяги бюджетних ресурсів, пряме державне фінансування інноваційного розвитку на сьогодні залишається неможливим. Тому виникає необхідність пошуку альтернативних засобів державного стимулювання залучення інвестицій та впровадження інновацій, одним з яких є інструменти податкової політики.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблемам податкового стимулювання інноваційної та інвестиційної діяльності присвячені наукові праці таких вітчизняних науковців: В. Бураковського, В. Гейця, О. Данилова, Ю. Іванова, Б. Квасюка, А. Крисоватого, М. Крупки, А. Некифорова, В. Семиноженко, А. Соколовської, В. Соловйова, Л. Шаблістої, С. Юрія та ін. Разом з тим, недостатньо вивченими залишаються окремі аспекти реформування податкової системи у напрямі стимулювання сталого економічного зростання на засадах інвестиційно-інноваційного розвитку.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою статті є дослідження інструментів активізації інвестиційної та інноваційної компоненти у вітчизняній системі оподаткування на основі аналізу окремих положень Податкового кодексу України.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ

Як свідчить досвід високорозвинених країн світу, найбільш ефективним та дієвим засобом податкового стимулювання інвестицій та інновацій є реалізація податкових пільг через механізм прямого оподаткування первинних або факторних доходів фізичних та юридичних осіб. Метою надання таких пільг та преференцій є забезпечення достатніми джерелами фінансових ресурсів суб'єктів господарювання, які реалізують інноваційні проекти та сприяють їх подальшій комерціалізації, а також тих, діяльність яких є суспільно пріоритетною та значимою. Звільняючи повністю або частково інвесторів та інноваторів від сплати прямих податків, держава тим самим відмовляється від частини податкових надходжень в обмін на перспективне зростання обсягу інноваційної продукції із високою часткою доданої вартості.

У більшості розвинутих країн світу система податкових пільг, спрямованих на стимулювання інвестицій та інновацій, так чи інакше "прив'язується" до єдиного, існуючого у всіх країнах платежу до державного бюджету, сума якого залежить безпосередньо від величини прибутку, — податку на прибуток підприємств. Тому в даній статті основна увага буде сконцентрована на дослідженні інструментів податкового регулювання інвестиційних та інноваційних процесів у системі оподаткування прибутку підприємств.

Варто зауважити, що у вітчизняній системі прибуткового оподаткування підприємств, яка діяла до моменту прийняття Податкового кодексу, були закладені лише окремі фрагментарні елементи податкового стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності. На нашу думку, вони були безсистемними, а тому повною мірою не виконували завдання технічного оновлення виробництва та прискорення темпів науково-технічного прогресу. Для підтвердження вищезазначеної тези здійснимо ретроспективний аналіз окремих нормативно-правових актів України на предмет наявності у системі прямого оподаткування важелів активізації інвестиційно-інноваційних процесів.

Окремі елементи податкового стимулювання та підтримки суб'єктів інноваційної діяльності були передбачені початковою редакцією Закону України "Про інноваційну діяльність". Розділом V цього Закону передбачалося пільгове оподаткування прибутку підприємств, відповідно до якого 50% податку на прибуток, одержаного від виконання інноваційних проектів, залишалося у розпорядженні таких підприємств та використовувалося виключно на фінансування інноваційної, науково-технічної діяльності та розширення власних науково-технологічних та дослідно-експериментальних баз [1]. Крім того, даним нормативно-правовим актом передбачалося використання прискореної амортизації основних засобів третьої групи та сплата земельного податку у половинному розмірі.

Отже, Законом України "Про інноваційну діяльність" були передбачені досить суттєві, на наш погляд, пільги щодо податку на прибуток для підприємств, які належали до інноваційних та реалізовували інноваційні проекти. Проте, починаючи із 2003 року, дія зазначених пільг щорічно призупинялася, а у 2005 році відповідні положення взагалі були вилучені із даного Закону.

До базових середніх норм податкового законодавства, які передбачали стимулювання розвитку інновацій, варто також зарахувати пункт 7.14 статті 7 Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" [2]. Так, у першій редакції даного закону були передбачені особливі умови оподаткування діяльності інноваційних центрів, внесених до державного реєстру у належному порядку. Зокрема, прибуток від реалізації інноваційного продукту, заявленого при реєстрації в інноваційних центрах, оподатковувався у половинному розмірі, причому зазначена пільга діяла лише перші три роки після державної реєстрації продукції як інноваційної. У 2004 році відповідні норми про пільги при оподаткуванні прибутку від продажу інноваційної продукції були вилучені із зазначеного закону.

Також законодавством України було передбачено пільгове оподаткування для окремих суб'єктів господарювання, що впроваджують інновації та виготовляють інноваційний продукт. Для прикладу, спеціальні режими інноваційної діяльності були законодавчо задекларовані для технологічних парків. У статті 3 Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" зазначається, що державне сприяння інноваційній діяльності технопарків здійснюється шляхом їх державної фінансової підтримки та цільового субсидювання проектів. Зокрема, в системі податкових пільг, передбачених цим законом, варто виділити звільнення від оподаткування прибутку, одержаного при реалізації проектів технологічних парків та нарахованого в порядку, встановленому Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств". Крім того, технопаркам, а також їх учасникам та спільним підприємствам при реалізації інноваційних проектів встановлювалася щорічна 20-відсоткова норма прискореної амортизації основних фондів груп 3 та 4, що задіяні у таких проектах. Амортизація задіяних у проекті технологічного парку основних фондів третьої групи проводиться до досягнення балансовою вартістю групи нульового значення [3]. На сьогодні про-

аналізовані вище положення не діють, оскільки були вилучені із Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" у зв'язку із прийняттям Податкового кодексу України [4].

Варто також зауважити, що вищезазначений закон від моменту свого прийняття зазнав суттєвих змін, що свідчить про невизначеність механізмів та неоднозначність підходів до податкового стимулювання інноваційної діяльності технопарків. Так, редакцією закону, яка діяла до 25 березня 2005 року, технологічним паркам, їх учасникам та дочірнім і спільним підприємствам надавалося широке коло пільг щодо оподаткування. Проте запровадження таких пільг мало швидше негативні, аніж позитивні наслідки, що засвідчила незначна частка продукції технопарків у загальній обсягах промислового виробництва та порушення ними конкурентного середовища. Крім того, за оцінками експертів, види продукції, що випускалися в межах проектів технологічних парків, не завжди можна було назвати інноваційними. В результаті, 25 березня 2005 року пільги щодо оподаткування проектів технологічних парків були скасовані. Проте вже 12.01.2006 року прийнято ще один закон України — "Про внесення змін до Закону України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" та інших законів України", яким було повернено пільги для технологічних парків у тому вигляді, в якому вони діяли до останнього часу (до 2 грудня 2010 року).

Надання податкових пільг, спрямованих на стимулювання інноваційних процесів, також передбачалося і у сфері трансферу технологій. У статті 22 Закону України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" було визначено особливості субсидювання трансферу технологій, що здійснюється за пріоритетними напрямками інноваційної діяльності загальнодержавного рівня. Режим цільового субсидювання реалізовується в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, відповідно до закону про Державний бюджет України на відповідний рік. Зазначеним Законом встановлено цільову субсидію у розмірі суми податку на прибуток підприємств, одержаного від впровадження зазначених технологій, нарахованої за період та у порядку, що встановлені Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств" [5]. Проте дані положення втратили чинність внаслідок прийняття Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України".

Аналіз інструментів податкового стимулювання інвестиційної та інноваційної діяльності, передбачених окремими положеннями вітчизняного законодавства, що діяло до моменту прийняття Податкового кодексу України, ще раз підтвердив їх безсистемність, неефективність та обмежені можливості застосування.

Саме тому важливим кроком у активізації непрямих методів державного стимулювання інноваційних процесів сьогодні є прийняття Податкового кодексу України. Даним документом передбачено досить широке коло пільг, закладених у системі прямого оподаткування та спрямованих на стимулювання вітчизняних суб'єктів господарювання до виробництва інноваційних видів продукції, прискореного оновлення основних засобів, використання енергозберігаючих технологій тощо.

У Податковому кодексі України інвестиційно-інноваційна складова реформування податку на прибуток підприємства забезпечується шляхом (рис. 1): зменшення податкової бази; застосування знижених ставок податку; використання інноваційного податкового кредиту; звільнення від оподаткування окремих галузей чи суб'єктів господарювання; використання механізму прискореної амортизації.

Розглянемо більш детально окремі положення Податкового кодексу України, що спрямовані на посилення стимулюючої функції податків та на забезпечення активізації

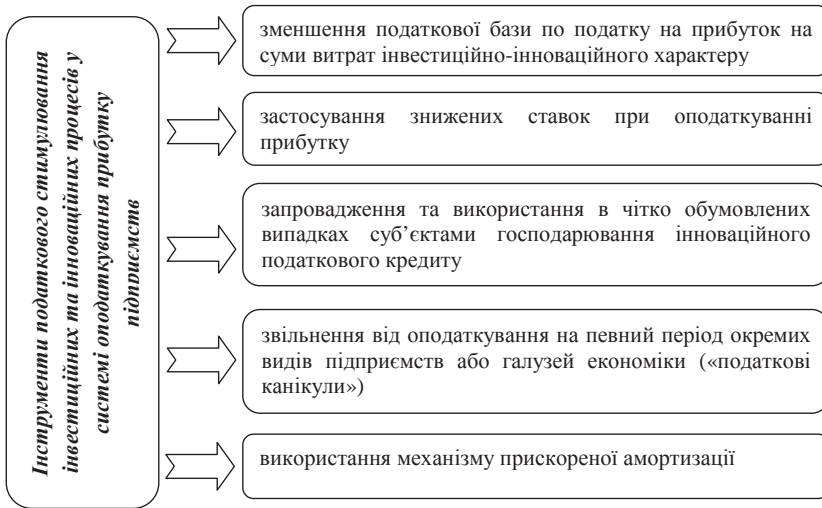

Рис. 1. Податкові важелі активізації інвестиційної та інноваційної діяльності в системі оподаткування прибутку підприємств, передбачені Податковим кодексом України¹

Примітка. ¹ Складено автором за [6].

науково-технічної та інноваційної діяльності в Україні.

Зважаючи на те, що важливою передумовою активізації інноваційної діяльності є високий рівень розвитку освіти науки, потужний інтелектуальний потенціал суспільства, не повинні обкладатися податком витрати на відтворення та розвиток людського капіталу. Так, у пунктах 140.1.2 та 140.1.3 статті 140 розділу III Податкового кодексу України зазначено, що при визначенні об'єкта оподаткування до складу валових включаються [6, с. 66]:

- витрати (крім тих, що підлягають амортизації), пов'язані з науково-технічним забезпеченням господарської діяльності, на винахідництво і раціоналізацію господарських процесів, проведення дослідно-експериментальних та конструкторських робіт, виготовлення та дослідження моделей і зразків, пов'язаних із основною діяльністю платника податку, витрати з нарахування роялті та придбання нематеріальних активів (крім тих, що підлягають амортизації) для їх використання в господарській діяльності платника податку;

- витрати платника податку на первинну професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників робітничих професій, а також у разі, коли законодавством передбачено обов'язковість періодичної перепідготовки або підвищення кваліфікації;

- витрати на навчання та/або професійну підготовку, перепідготовку або підвищення кваліфікації у вітчизняних або закордонних навчальних закладах, якщо наявність сертифіката про освіту в таких закладах є обов'язковою для виконання певних умов ведення господарської діяльності, але не виключно вищих та професійно-технічних навчальних закладах фізичних осіб (незалежно від того, чи перебувають такі особи у трудових відносинах з платником податку), які уклали з ним письмовий договір (контракт) про взяті ними зобов'язання відпрацювати у платника податку після закінчення вищого та/або професійно-технічного навчального закладу і отримання спеціальності (кваліфікації) не менше трьох років;

- витрати на організацію навчально-виробничої практики за профілем основної діяльності платника податку або в структурних підрозділах, що забезпечують його господарську діяльність, осіб, які навчаються у вищих та професійно-технічних навчальних закладах.

Можливість внесення вищеперелічених статей витрат у

повному обсязі до складу валових дасть можливість підприємству зменшити об'єкт оподаткування та одночасно буде стимулювати платників податків до інвестування у підвищення науково-технічного рівня виробничого процесу та розвитку власного персоналу. З точки зору держави, забезпечення можливості включення таких витрат до складу валових створює підґрунтя для подальшого розвитку суб'єктів господарювання, підвищення рівня їх прибутковості і, як наслідок, — перспективного зростання обсягів податкових надходжень податку на прибуток до бюджету.

Варто також зауважити, що положеннями Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" передбачено включення витрат на розвиток персоналу до складу валових, однак постановою Кабінету Міністрів України № 1461 їх розмір обмежено всього до 2 % фонду оплати праці звітного періоду [7].

Стимулом до збільшення обсягів інвестицій та впровадження інновацій також має стати запровадження зниженої ставки податку на прибуток підприємств.

Згідно з пунктом 151.1 статті 151 Податкового кодексу України основна ставка податку становить 16 % [6, с. 73]. Проте одномоментне зниження ставки на 9 відсоткових пунктів, особливо в умовах фінансово-економічної кризи, призведе до суттєвого зменшення доходної частини державного бюджету. З метою уникнення відчутних втрат бюджету у перехідних положеннях Кодексу закладено механізм поступового зниження ставки податку [6, 182]:

- з 1 квітня 2011 року по 31 грудня 2011 року включно — 23 %;
- з 1 січня 2012 року по 31 грудня 2012 року включно — 21 %;
- з 1 січня 2013 року по 31 грудня 2013 року включно — 19 %;
- з 1 січня 2014 року — 16 %.

З метою сприяння залученню іноземних інвестицій пунктом 151.3 статті 151 Податкового кодексу України передбачено використання знижених ставок податку (0, 4, 6, 12, 15 %) при оподаткуванні доходів нерезидентів із джерелом їх походження з України. Згідно з пунктом 160.4 статті 160 ПКУ не підлягають оподаткуванню доходи, отримані нерезидентами у вигляді процентів або доходу на державні цінні папери, розміщені за межами території України, або процентів, сплачених нерезидентам за отримані Україною позики [6, с. 86—87]. Дане положення Податкового кодексу спрямоване на підвищення інвестиційної привабливості державних цінних паперів та розширення можливостей залучення в економіку України іноземних кредитів.

Зважаючи на те, що сьогодні одним із пріоритетних завдань соціально-економічного розвитку держави є переорієнтація виробництва та впровадження нових ресурсо- та енергозберігаючих технологій, статтею 158 Податкового кодексу України звільняється від оподаткування 80 % прибутку підприємств, отриманого від продажу на митній території України [6, с. 83]:

- устаткування, що працює на відновлюваних джерелах енергії;
- матеріалів, сировини, устаткування та комплектуючих, які будуть використовуватись у виробництві енергії з відновлюваних джерел енергії;
- енергозберігаючого обладнання і матеріалів, виробів, експлуатація яких забезпечує економію та раціональне використання паливно-енергетичних ресурсів;

— засобів вимірювання, контролю та управління витратами паливно-енергетичних ресурсів;

— устаткування для виробництва альтернативних видів палива.

Варто також відзначити, що дана пільга може бути застосована лише для товарів власного виробництва за переліком, встановленим Кабінетом Міністрів України.

Також звільняється від оподаткування 50 % прибутку, отриманого від здійснення енергозберігаючих заходів та реалізації енергоефективних проектів підприємств, що включені до Державного реєстру підприємств, установ та організацій, які здійснюють розроблення, впровадження та використання енергозберігаючих заходів та енергоефективних проектів (пункт 158.2 статті 158 ПКУ) [6, 83].

З вищезазначеного можна зробити висновки, що у Податковому кодексі України закладені досить потужні стимули активізації виробництва на основі використання альтернативних джерел енергії, підвищення наукоємності виробничого процесу, що, в свою чергу, сприятиме вирішенню енергетичної проблеми та зростанню частки інноваційної продукції у валовому національному продукті України.

Податковим кодексом також передбачені пільги, спрямовані на підтримку малого бізнесу та новостворених підприємств. Згідно з пунктом 154.6 статті 154 на період з 1 квітня 2011 року до 1 січня 2016 року застосовується ставка 0 % для платників податку на прибуток, які відповідають одному із таких критеріїв [6, 79]:

а) утворені в установленому законом порядку після 1 квітня 2011 року;

б) діючи, у яких упродовж трьох послідовних попередніх років (або упродовж усіх попередніх періодів, якщо з моменту їх утворення пройшло менше трьох років) щорічний обсяг доходів задекларовано у сумі, що не перевищує 3 млн грн., та у яких середньооблікова кількість працівників упродовж цього періоду не перевищувала 20 осіб;

в) які були зареєстровані платниками єдиного податку в установленому законодавством порядку в період до набрання чинності Кодексом та у яких за останній календарний рік обсяг виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) сягнув 1 млн грн. та середньооблікова кількість працівників становила до 50 осіб.

Разом з тим, дія цього пункту не поширюється на суб'єктів господарювання, які:

1) утворені в період після набрання чинності Податковим кодексом шляхом реорганізації (злиття, приєднання, поділу, виділення, перетворення), приватизації та корпоратизації;

2) здійснюють окремі види діяльності (рис. 2).

Як видно з рис. 2, обмеження щодо застосування нульової ставки податку поширюються на досить значне коло видів діяльності, що суттєво обмежує застосування даної пільги суб'єктами малого підприємництва. По суті, дана пільга спрямована лише на стимулювання виробничих

Перелік видів діяльності, на які не поширюється дія п. 154.6 ст. 154 Податкового кодексу України (застосування нульової ставки податку на прибуток)

1	діяльність у сфері розваг
2	виробництво, оптовий продаж, експорт імпорту підакцизних товарів
3	виробництво, оптовий та роздрібний продаж паливно-мастильних матеріалів
4	видобуток, серійне виробництво та виготовлення дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння
5	фінансова діяльність
6	діяльність з обміну валют
7	видобуток та реалізація корисних копалин загальнодержавного значення
8	операції з нерухомим майном, оренда
9	діяльність з надання послуг пошти та зв'язку
10	діяльність з організації торгів (аукціонів) виробами мистецтва, предметами колекціонування або антикваріату
11	діяльність з надання послуг у сфері телебачення і радіомовлення
12	охоронна діяльність
13	зовнішньоекономічна діяльність (крім діяльності у сфері інформатизації)
14	виробництво продукції на давальницькій сировині
15	оптова торгівля і посередництво в оптовій торгівлі
16	роздрібна торгівля одягом та іншими виробами, що використовувалися ("second-hand")
17	діяльність у сфері виробництва та розподілення електроенергії, газу та води
18	діяльність у сферах права, бухгалтерського обліку, інжинірингу; надання послуг підприємцям

Рис. 2. Перелік видів діяльності, на які не поширюється дія п. 154.6 ст. 154 Податкового кодексу України (можливість застосування нульової ставки податку на прибуток для платників, що відповідають певним критеріям)

Примітка. Складено автором за [6].

підприємств, що працюють із використанням вітчизняної сировини.

З метою створення сприятливих умов функціонування окремих галузей національної економіки та податкового залучення інвестиційних ресурсів у певні види діяльності строком на десять років, починаючи із 1 січня 2011 року, звільняється від оподаткування [6, с. 182—183]:

— прибуток суб'єкта господарської діяльності, отриманий від надання готельних послуг;

— прибуток, отриманий від основної діяльності підприємств легкої промисловості (крім тих, що виробляють продукцію на давальницькій сировині);

— прибуток підприємств галузі електроенергетики від продажу електричної енергії, виробленої з відновлювальних джерел енергії;

— прибуток, отриманий від основної діяльності підприємств суднобудівної промисловості;

— прибуток підприємств літакобудівної промисловості, отриманий від основної діяльності, а також від проведення такими підприємствами науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт.

Також до 1 січня 2015 року звільняється від оподаткування прибуток видавництва, видавничих організацій, підприємств поліграфії, отриманий ними від діяльності з виготовлення на території України книжкової продукції.

Тимчасове звільнення від оподаткування окремих видів діяльності та галузей економіки має на меті розширити базу інвестиційних ресурсів суб'єктів господарювання. Спрямування підприємствами зекономлених сум податків у розвиток власної діяльності сприятиме нарощенню обсягів виробленої ними продукції, а також покращенню її якості, що в майбутньому призведе до зростання прибутків підприємств і, як наслідок, — розширення податкової бази та збільшення податкових надходжень до бюджетів.

Одним із потужних стимулів оновлення матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання є проведення гнучкої амортизаційної політики. У світовій податковій практиці амортизаційна політика держави зазвичай використовується як непрямий стимул активізації підприємницької діяльності. До методів податкової політики, що стимулюють відновлення виробничих потужностей, перш за все, варто зарахувати можливість прискореної амортизації основних засобів. Для прикладу, досить розповсюдженим є метод зменшеного залишку, можливість застосування якого передбачена, зокрема, у США, Великобританії, Німеччині, Франції, Японії.

Варто також зауважити, що положення державної амортизаційної політики, які були закріплені Законом України "Про оподаткування прибутку підприємств", що діяв до 01.01.2011 року, на нашу думку, не стимулювали суб'єктів господарювання до прискореного оновлення основних фондів та організації виробничого процесу на основі використання новітніх технологій.

У свою чергу, у Податковому кодексі України питанням зміни амортизаційної політики приділена значна увага. Зокрема, запроваджено розширену класифікацію груп основних засобів (16) і встановлено мінімально допустимі строки корисного використання (експлуатації) активів кожної з них. Негативним наслідком деталізації та розширення переліку груп основних засобів може стати підвищення трудомісткості процесу нарахування амортизації. З іншого боку, поглиблення диференціації основних засобів та встановлення мінімальних строків їх корисної експлуатації дасть можливість оптимізувати амортизаційну політику підприємства та забезпечити своєчасність оновлення основних фондів, відповідно до строків їх морального зносу. Крім того, пунктом 145.1.5 статті 145 передбачено можливість використання методу прискореного зменшення залишкової вартості до об'єктів основних засобів, що входять до груп 4 (машини та обладнання) та 5 (транспортні засоби). Даний метод амортизації дозволяє вдвічі прискорити процес перенесення вартості основних засобів на вартість готової продукції [6, с. 170].

Суттєвою пільгою для суб'єктів господарювання має стати зміна методу податкового обліку при розрахунку податку на прибуток підприємств. Згідно з чинним до 1 квітня 2011 року методом "першої події", окремі складові податкових зобов'язань змінювалися в тому податковому періоді, в якому сталася перша з подій: відвантаження товарів або отримання коштів. Таким чином, авансові платежі, отримані підприємством за продукцію, яка ще знаходиться на стадії виробництва, спрямовуються не у виробничий процес, а на сплату податкового зобов'язання. У Податковому кодексі при визначенні моменту виникнення окремих складових податкового зобов'язання по податку на прибуток підприємств передбачено використання методу "нарахування". Відповідно до даного методу "нарахування" податкове зобов'язання виникає уже по факту здійснення операції — відвантаження товару

або ж фактичного надання послуг, незалежно від того, коли була здійснена їх оплата. Застосування даного методу відстрочує сплату податкового зобов'язання та дає можливість інвестувати авансові платежі у виробничий процес.

ВИСНОВКИ

У механізмі оподаткування прибутку підприємств, закладеному у Податковому кодексі, однозначно, присутні окремі інструменти стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності підприємств України. Аналіз норм та положень Кодексу, присвячених податковому стимулюванню інвестиційно-інноваційної діяльності, дозволяє стверджувати, що останні, з одного боку, увібрали в себе раніше скасовані або діючі положення законодавчих актів, які стосувалися інноваційної сфери, а з іншого — включили в себе низку податкових важелів, ефективність яких доведена зарубіжним досвідом. Таким чином, Податковий кодекс заклав нові підходи до податкового стимулювання інвестиційно-інноваційної активності підприємств України, які можна охарактеризувати як зведення податкового законодавства у зазначеній сфері в єдиний блок, запровадження у вітчизняну практику ефективних податкових важелів, зменшення податкового навантаження інноваційної сфери. Крім того, сам факт прийняття Податкового кодексу як системного закону сприятиме удосконаленню системи оподаткування, її визначеності та стабільності.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗРОБОК

Трансформаційні процеси, що відбуваються у податковій сфері, не завжди призводять до очікуваних результатів у разі відсутності чіткого уявлення наслідків тих чи інших податкових рішень. Тому механізм податкового регулювання інвестиційно-інноваційних процесів в Україні в умовах нестабільності державних фінансів потребує додаткових досліджень та теоретичних обґрунтувань.

Література:

1. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 4 липня 2002 року № 40-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 36. — С. 266.
 2. Закон України "Про внесення до Закону України "Про оподаткування прибутку підприємств" від 22 травня 1997 року № 283/97-ВР // Відомості Верховної ради України. — 1997. — № 27. — С. 181.
 3. Закон України "Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків" від 16.07.1999 року № 991-XIV із змінами та доповненнями (остання редакція 01.02.2006 року) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1087.1024.1>
 4. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв'язку з прийняттям Податкового кодексу України" № 2756-VI від 02.12.2010 року [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2756-17>
 5. Закону України "Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій" від 14.09.2006 року № 143-V із змінами та доповненнями (станом на 30.07.2010) / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=143-16>
 6. Податковий кодекс України № 2756-VI від 02.12.2010 року // Аргументи неділи. — Спецвыпуск. — Донецьк, 2010. — 194 с.
 7. Постанова Кабінету Міністрів України "Про розмір витрат платника податку на професійну підготовку або перепідготовку" № 1461 від 24.12.1997 року / Офіційний веб-сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1461-97-%EF>
- Стаття надійшла до редакції 22.09.2011 р.*